

9

Romanssin varjo

Ensitreffit alttarilla hypoteettisena, nurin käännettynä ja julman optimistisena avioliittojuonena

Maria Mäkelä, ORCID: 0000-0001-9679-6856

Johdanto: hypoteettinen romanssi

Kansainvälinen *Ensitreffit alttarilla* -tosi-tv-formaatti kääntää romanttisista romaaneista ja elokuvista tutun avioliittojuonen nurin. Kaikki alkaa häistä, ja useimmiten päättyy, kameroiden ja tuotantotiimin häivytyä, pariskunnan tutustumiseen joko romanttisesti tai ”kavereina”. Siten formaatti tarjoaa pohtimisen arvoisen tulkinnan sekä tosielämän romanttisista odotuksista että avioliittojuonesta osana länsimaista tarinakaanonia (ks. Bartlett et al. 2019, 58–59). Sarjaformaatti perustuu psykologisiin ja sosiaalisin perustein tehtyyn objektiiviseen parinmuodostukseen. Moniammatillinen asiantuntijatiimi (suomalaisversiossa pariterapeutti, seksuaaliterapeutti ja pappi) muodostaa ohjelmaan hakeneista pariskuntia, jotka tapaavat toisensa vasta vihkimistilaisuudessa, lähtevät häämatkalle ja elävät muutaman viikon yhteistä arkea jommankumman kodissa, kameroiden ja tuotantotiimin seuratussa. Viimeisessä tuotantokauden jaksossa pariskunnat ilmoittavat, jatkavatko avioliittoa vai eroavatko.

Toiveet ja pettymykset, elimellinen osa romanssikertomusta, nousevat toiseen potenssiin tässä tv-sarjaformaatin kontrolloimassa avioliittojuonessa, jossa tunteita joudutaan prosessoimaan pikavauhdilla (ks. Tuomi 2023, 76) ja keinotekoista asetelmaa peilataan jatkuvasti siihen, miten romanssi olisi mahdollisesti kehittynyt ”oikeassa elämässä”. Jo aiemmassa sarjaa koskevassa tutkimuksessa (Bartlett et al. 2019) on huomioitu, että vaikka skripti tuntuisi muistuttavan sovittujen avioliittojen kulttuureista, kerronnalliset odotukset ovat leimallisesti länsimaisia; vaikka skripti on käännetty nurin, odotukset avioliiton suhteen tulevat kuitenkin yleisölle tuttuakin tutummista avioliittoromaaneista, romanttisesta viihteestä ja komediasta sekä modernisoiduista prinsessasaduista.

Formaatin tuottamissa kertomuksissa sattuma ja muut modernia avioliittokäsitystä hallitsevan romanssin ideaalit elävät vahvasti erityisesti osallistujien puheissa (McKenzie & Dales 2017, 864). Juuri parinmuodostuksen teknisyydestä johtuva romanssin *puute* tuottaa juoneen modaalisuutta: mitä toivottiin, mitä pelättiin, mikä jäi tapahtumatta. Toisaalta voimakas hypoteettisuus – keskittyminen henkilöhaamojen odotuksiin, pelkoihin, pettymykseen ja katumukseen – on kuitenkin myös modernien romanssijuonten perusainesta. Siten *Ensitreffit alttarilla* on sekä aikamme romanssijuonen peili- että käännteiskuva. Ehdotan, että pääsemme *Ensitreffien* paradoksaaliseen ytimeen tarkastelemalla näitä kerronnan rakentamia mahdollisia ja vaihtoehtoisia tarinamaailmoja ja tapahtumakulkuja. Sarja on tutkimuksen arvoisen, sillä ylikansallisenä ja nyt jo kohtalaisen pitkäikäisenä formaattina (2013–) se osaltaan muokkaa jo länsimaisia mallitarinoita avioliitosta. Mallitarinalla viitataan tässä narratologi H. Porter Abbottin (2008) määritelmään termistä *masterplot*; näin Mäkelä ja Karttunen ovat selittäneet käsitteen:

Mallitarina on vallitsevassa kertomuskulttuurissa tuttu, tiuhaan tarjottava ja jaettava luurankomainen tarinarakenne. Mallitarinoilla on usein vahva intertekstuaalinen pohja esimerkiksi kristillisessä traditiossa, kansanperinteessä tai saduissa (esim. tuhkimotarina), mutta samalla ne kantavat mukanaan oman aikansa hallitsevia arvoasetelmia. Mallitarinoita onnistuvat nähdäksemme parhaiten luomaan ja ylläpitämään valtaapitävät kertovat tahot, kuten suuret mediatoimijat ja niiden esiin nostamat kertojat. (Mäkelä & Karttunen 2020, 285.)

Esitän seuraavassa siis narratologisen tulkinnan *Ensitreffit alttarilla* -tositelevisioformaattista käännteisenä avioliittojuonena, joka rakentaa romanssin ideaalin, tuon länsimaista avioliittokäsitystä hallitsevan kertomusmallin, hypoteettisuudella ja negaatioilla – kertomuksella siitä, mitä haluttiin mutta mitä ei saatu. Liitän kertomusanalyysin aikalaiskriittisiin keskusteluihin myöhäiskapitalistisesta subjektista ja erityisesti kulttuurintutkija Lauren Berlantin (2011) ajatuksiin ”julmasta optimismista”. *Ensitreffien* osallistajat esitetään subjekteina, joita riivaa avioliittojuonen suhteen kertomusoptimismi. Samalla ohjelma itse tuottaa kertomuksia, joissa nämä subjektit

ovat jatkuvasti kertomuksellisessa limbossa, tapahtumattomuuden tilassa, jossa kertomukselliset odotukset eivät realisoidu muuten kuin mahdollisina ja poissaolevina.

Perustan yleistävät tulkintani ensisijaisesti suomalaiseseen *Ensitreffit alttarilla* -versioon (jatkossa viitteissä EA), josta vuoteen 2024 mennessä on ilmestynyt 10 tuotantokautta. Lisäksi olen perehtynyt tanskalaiseen (formaatti on alun perin tanskalainen *Gift ved første blik*), ruotsalaiseen, yhdysvaltalaiseen, australialaiseen ja brittiläiseen versioon. Näistä pohjoismaiset versiot muistuttavat toisiaan eniten. Kuten sosiologi Anu Katainen (2020) toteaa populaarissa esseessään Suomen *Ensitreffeistä*, toisin kuin tosi-tv-ohjelmissa yleensä, esiintyjät eivät ole leimallisen työväenluokkaisia, vaan asetelma on hyvin porvarillinen tai osallistujien sosioekonominen tausta häivytetty (vrt. Wood & Skeggs 2011). Yhdysvaltalais-, britti- ja australialaistuotannot tuovat formaatin lähemmäksi muita deittirealityjä, sillä esimerkiksi seksistä puhutaan avoimemmin, kaikki tuotantokauden parit tuodaan yhteen konfliktihakuisiin sosiaalisiin tilanteisiin ja moni kilpailija on selvästi hakemassa ylipäättään medianäkyvyyttä ja esimerkiksi vauhtia influensseriuralle. Kuten Katainen huomauttaa, osallistujien luokka- ja kulttuurierojen häivyttäminen tukee ohjelman välittämää erittäin yksilöpsykologista näkökulmaa avioliittoon. Myös tässä artikkelissa painotukseni on yksilöpsykologinen siinä määrin kuin inhimilliset kokemukset ja niitä jäsentävät mallitarinat ilmenevät hypoteettisena kerrontana. Yksilöpsykologinen näkökulma tekee ohjelmasta toisaalta myös otollisen kohteen kapitalismikriittiselle tutkimukselle, jota lopuksi pohdin Berlantin ”julman optimismin” käsitteen avulla.

Argumentin ja analyysin seuraamisen helpottamiseksi keskityn esimerkkinä vain yhteen pariskuntaan, Mariin ja Petriin Suomen *Ensitreffien* neljänneltä tuotantokaudelta (2017). He ovat olleet yksi kaikkien aikojen kohutuimpia pareja – kohujahan tosi-tv:stä rakentavat tunnetusti sekä mediayhtiöt itse että fani- ja inhoamiskulttuurien sosiaalisen median yhteisöt, ja edelleen somealustojen aktiiviset ja kollektiiviset vastaanottokäytännöt muokkaavat puolestaan yhä enemmän tosi-tv:n tekijöiden valintoja (vrt. Andrejevic 2008). Suomen *Ensitreffien* tunnetuimmat vastaanottajayhteisöt ovat muodostuneet nykyään X:nä tunnettuun entiseen Twitteriin, ja jo ennen Twitterin olemassaoloa jokaisella tuotantokaudella *Vauva*-lehden *Vauva.fi*-keskustelualustalle; ketjussa nimeltä ”Ensitreffit alttarilla Suomi” on 9874 kommenttia, ja Marin ja Petrin kommentoimiseksi erikseen perustetussa ”Mari & Petri Official” -ketjussa 133 kommenttia. Aihetunnisteilla pelaava Twitter-yleisö loi Marin ja Petrin kertomuksen seuraamiseen hashtagit #pilligate, #pyörägate ja #kebabgate (ks. Utula 2017) merkitsemään niitä ratkaisevia kriisejä, jotka johtavat parin poikkeukselliseen ratkaisuun Suomen *Ensitreffien* historiassa: eroamaan jo puolessavälissä tuotantokautta. Tämä erikoinen tilanne tekee Marin ja Petrin kertomuksesta aivan poikkeuksellisen hypoteesintäyteen, kun tuotantokauden jälkipuoliskon ajan formaatti joutuu kannattelemaan kerronnallisesti yhtä paria, jonka osalta prosessi on täysin pysähtynyt ja kerrottavaksi jäävät vain toteutumatta jääneet haaveet.

Analyysini keskittyy Marin, Petrin ja asiantuntijoiden tapoihin sanallistaa parisunnan liittoa suhteessa hypoteettisiin tapahtumakulkuihin ja kokemuksiin. Erityisluomiota kiinnitän asiantuntijoiden tapaan tuottaa hypoteettista puhetta Marin ja

Petrin näkökulmista. Hypoteettisuus on ensisijaisesti juuri luonnollisen kielen tarjoama retorinen mahdollisuus, ja analysoimassani aineistossa kuvakerronta ja muu kuin puhuttu äänimaisema lähinnä tukevat puheen luomaa hypoteettisuutta. Analysoin aineiston kuvakerrontaa ja musiikin käyttöä tässä tukevassa roolissa.

Marin ja Petrin anti-romanssiksi muodostuva kertomus kiteyttää oivallisesti mutta kieltämättä myös sydäntä särkevästi hypoteettisen kerronnan merkityksen tässä tosi-tv-formaatissa. Kriittinen feministinen ja kulttuurintutkimus on viime vuosina kiinnittänyt paljon huomiota tositelevisioesiintyjiin sumeilemattoman, väheksyvän ja myötätunnottoman katsomisen kohteena, ja siksi haluankin korostaa, että analyysini ei missään tapauksessa kohdistu henkilöihin vaan kertomisen dynamiikkaan. Tosi-tv:n tutkimus voi parhaimmillaan monipuolistaa näkökulmiamme myös siihen työhön, jota näihin ohjelmiin osallistuvat yksityishenkilöt tekevät esimerkiksi omien identiteetti- ja parisuhdeprojektiemme eteen.

Lyhyesti kerronnallisesta hypoteettisuudesta

Suomalaisen strukturalistisen kirjallisuudentutkimuksen ja estetiikan pioneeri Aarne Kinnunen määritteli jo vuonna 1978 ”kertomuksen varjon”:

Näin kertomuksessa on aina sen varjo. Se on sen looginen tausta, ja kertomus esittää aina kaksi maailmaa. Jokainen kertomus on kaksoiskertomus (ja molemmat kertomukset on kerrottava yhtä hyvin): a) miten kävi ja b) miten olisi voinut käydä. (Kinnunen 1978, 437.)

Gary Saul Morson puolestaan esittää klassikkoteoksessaan *Narrative and Freedom* (1994), että Dostojevski ja Tolstoi vastustivat romaanikerronnassaan ajallista determinismia keinoilla, joita Morson nimittää yhdessä käsitteellä *sideshadowing*. Morson tarkoittaa taitavasti aikaa käsittelevän kertomuksen kykyä materialisoida tai herätellä lukijan mielessä *aidosti mahdollisia* vaihtoehtoisia tapahtumakulkuja, jotka eivät toteutuneet. Kertomus, joka kunnioittaa näitä ”varjoja”, luo avoimen aikakäsityksen ja tervettä skeptisyyttä sen suhteen, olisiko tulevaisuuden kulkua mitenkään voinut ennustaa. Morsonin mukaan kerronnallista determinismia ilmentävät romaanissa rakenne ja sulkeuma, ja näiden välttelystä mainitut kirjailijat onnistuivat tekemään taidetta. Mahdollisten tapahtumakulkujen pitäminen elävänä toteutuneiden rinnalla kytkeytyi heillä vapauden ja vastuun teemoihin. Morsonin tulkinta onkin kertomusteoreettisista modaaliuden käsittelyistä kaikkein temaattisin.

Viime vuosikymmenten kognitiiviset painotukset ovat tuoneet narratologiaan useita tekstianalyttisesti käyttökelpoisia teorioita kertomusten hypoteettisesta aineksesta. Marie-Laure Ryanin (1991) vaikutusvaltainen, tekoälytutkimuksesta ammentava teoria käsittelee kertomuksen henkilöahmojen haaveita, odotuksia, jossitteluita ja mielen tuottamia vaihtoehtoisia todellisuuksia kertomuksen maailmaan

upotettuina mahdollisina maailmoina. Ryanin mukaan kertomus on sitä kerrottavampi, mitä enemmän se onnistuu generoimaan tällaisia mahdollisia sisäisiä maailmoja – siksi kertomuksissa kiinnostavat enemmän juonittelut kuin yhteistoiminta (mt. 156).

Ns. ”epäkerrotun” (*disnarrated*) tutkimus elää ja voi hyvin nykynarratologiasa (ks. esim. Dannenberg 2008, Lambrou 2019); termi on vakiintunut merkitsemään kerrontaa, joka eksplisiittisesti ilmaisee mitä *ei* sanottu, tapahtunut tai koettu. Hienostuneimman käsittelyn tämä kerrontateknikka saa nähdäkseni Laura Karttusen väitöskirjassa *The Hypothetical in Literature: Emotion and Emplotment* (2015), jossa Karttunen argumentoi epäkerrotun ja tunneintensiteetin yhteyden puolesta. Epäkerrottu ”muodostaa aikojen, tilojen ja olemassaolon tasojen välille madonreiän. Se yhdistyy usein intensiiviseen tunnekokemukseen kuten pelkoon, vihaan tai katumuksen sekä tunnepohjaiseen esteettiseen arvioomme kertomuksesta.” (Karttunen 2015, 12; suom. MM.) Kerronnallisena tiivistymisen pisteenä epäkerrottu tekee kuvittelun ja juonellistamisen yhtäkkiä näkyviksi. Karttusen retorinen lähestymistapa kerronnallisiin modaliteetteihin poikkeaa kognitiivisesta, esimerkiksi Marie-Laure Ryanin edustamasta ”mahdollisten maailmojen” lähestymistavasta, jossa myös äänenlausumattomat toteutumattomat mahdollisuudet otetaan osaksi kertomuksen mallinnusta (mt., 13–14). Karttusen teoria hypoteettisuuden ja tunteiden yhteydestä ammentaa myös sosiolingvivistisestä kertomuskäsityksestä, jossa kertomuksen merkityksen *arviointi* (*evaluation*) nähdään elimellisenä kertomuksen rakenneosana (Labov & Waletzky 1967). Arviointi kohdistuu aina epäsuorasti kertomuksen *kerrotavuuteen*; kertomuksen arviointijaksossa kertoja voi korostaa, mitä olisi voinut tapahtua ja miltä kaikki tuntui. Karttunen (2015, 16–17) mukaan juuri arviointijakso kertomuksessa on tyypillisesti tiheänään hypoteettisuutta.

Karttunen summaa kerronnallisen arvioinnin ja hypoteettisuuden yhteyden tavalla, josta on meille pian merkittävä hyöty *Ensitreffien* narratologisessa analyysissä:

1. Kerronnallinen negaatio ja epäkerrottu voivat tehdä näkyväksi kulttuurisen normin.
2. Modaalisuuden kieli on voimakas keino tunteiden esiin tuomiseksi teksteissä.
3. Pallottelu hypoteettisilla skenaarioilla [...] on yksi tapa arvottaa tapahtunut hyväksi tai pahaksi. (Karttunen 2015, 17; suom. MM.)

Kertomuksen monet varjot *Ensitreffit*-formaattissa

Ensitreffeissä kertomuksen varjot, Kinnusen käsitettä lainatakseni, ovat moninkertaisia. Nurinkäännettynä avioliittojuonena formaatti kuljettaa vahvana varjona romanssin länsimaista mallitarinaa, jossa ihminen valitsee puolison itselleen vapaasti omaehtoisen tutustumisen myötä. Romanssi huipentuu häihin, ja romanssifiktios-

sa myös itse kertomus päättyy tyypillisesti niihin. Avioliittojuonessa ilmenee Jane Austenista nykypäivän viihderomansseihin myös komediallinen juonne, jossa romanssin osapuolet ovat kertomuksen alussa jollakin tapaa toistensa vastustajia tai vähintäänkin inhoavat toisiaan. *Ensitreffit*-formaatin eri versioissa tämäkin asetelma kääntyy hyvin usein peilikuvakseen. Keinotekoisesti yhdistetty aviopari voi vaikuttaa hyvinkin rakastuneelta tuotannon alkuvaiheessa eli omissa häissään – ja jopa ennen häitä, kun tulevan puolison tapaamista ennakoidaan, tähän kohdistetaan odotuksia ja tämän ominaisuuksia arvuutellaan juuri ennen vihkimistä saapuvan tervehdyskirjeen perusteella.

Australian *Married at First Sight* -versiota tutkineet Bartlett et al. (2019, 72) nimitävät tätä ”karnevalistiseksi onnellisen lopun inversioksi”. Karnevalistisuus on siis juonen käänteisyyttä, mutta kuten aristoteelisesti ajateltuna aina on laita, juoni on seurausta inhimillisistä tunteista ja niiden muutoksen synnyttämästä toiminnasta – ja siten juonen inversio voidaankin ymmärtää ensisijaisesti tunteiden inversiona.

Ensitreffeissä tämä toteutuu siten, että alun rakkauden huumasta kuljetaan tyypillisesti kohti romanssin alkupistettä: joko välinpitämättömyyttä tai suoranaista antagonismia. Tilastot tukevat tätä juoni-inversiotulkintaa: tähän mennessä jokaisen suomalaisen tuotantokauden kolmesta tai neljästä parista on jatkanut avioliittoa tuotannon päätyttyä keskimäärin yksi, ja muiden maiden versioissa onnistumisprosentti on vielä huonompi.

Tosi-tv-tutkimuksessa on toistuvasti osoitettu, että formaatit, Pauliina Tuomen sanoin, tuottavat ”pelkistäviä esityksiä ja ritualisoituja käyttäytymismalleja, jotka vahvistavat hallitsevia kulttuurinormeja” (Tuomi 2023, 82). *Ensitreffit alttarilla* itsensänselvästi vahvistaa juuri romanssin länsimaista mallitarinaa, vaikka vastakuva tuotetaankin konseptilla, joka toisintaa sovittujen avioliittojen perinnettä. Avioliittojuoni ei ole kuitenkaan ainoa *Ensitreffit*-kertomuksen ylle lankeava varjo. Toisen, tuotantokausien lisääntyessä yhä kulttuurisesti vakiintuneemman mallitarinan tarjoavat *itse formaattiin* kohdistuvat onnistumisen odotukset, joita rakentavat erityisesti ohjelman asiantuntijat omalla toiminnallaan ja puheellaan. Siten runsaissa haastattelumonologeissa ja pariskuntien yhteishaastatteluissa joko personoimattomalle ”kameralle” tai ohjelman asiantuntijatiimin jäsenille puheissa kaikuvat yhtä aikaa ja limittäin sekä ”luonnollisen” romanssin syntyymiseen liittyvä hypoteettisuus että onnistuneen *Ensitreffit*-kokeilun skripti, jota osaltaan tukevat myös aiempien tuotantokausien menestysparien tarinat ja niiden myöhemmät seurantajutut mediassa.

Kertomuksen varjojen etualaistumisesta osallistujien puheessa seuraa, että Karttusenkin analysoima kerronnallinen arviointi ylikorostuu; toisinaan jopa tuntuu siltä, että koko *Ensitreffit* on pelkkää puhuvien päiden esittämää arviointia tarinasta, jota ei koskaan täysin päästä elämään tai joka pelkkien toteutuneiden tapahtumien perusteella ei olisi edes kertomisen arvoinen (eli narratologisin termein *kerrottava*). Juuri arvioiva ja hypoteettisuutta rakentava puhe on kuitenkin tosi-tv-ilmion keskeisimpiä piirteitä ja syy katsojien valtavaan kiinnostukseen; se on lupaus katsojalle *aidosta ja editoimattomasta kokemuksesta*, aikamme huomiotalouden arvokkaimmasta valuutasta. Monet *Ensitreffeissäkin* nähtävät audiovisuaalisen kerronnan tekniikat kuten

kameramonologit, oman puheen kuvaaminen itse kännykkäkameralla ja jälkikäteen annettujen haastattelujen käyttäminen voice-overina kuvakerronnalle tekevät tosi-tv:stä yksityisten kokemusten, tunteiden ja ajatusten kuvaamisen taidetta, joka ei aina edes ole kovin kaukana modernin romaanin tajunnankuvaustekniikoista. (Aslama & Pantti 2006, Mäkelä 2015.)

Itsetietoisessa mallitarinoiden pallottelussaan niin *Ensitreffien* osallistujat kuin itse formaattikin onnistuvat mielestäni tematisoimaan vapaan tahdon ja determinismin suhdetta aikamme tavoissa kokea ja kertoa romanssi. Tämä väite saattaisi tietenkin herättää vastarintaa Morsonissa ja muissa länsimaisen romaanikaanonin tutkijoissa. Feministikirjallisuudentutkija Rachel Blau DuPlessis esitti vuonna 1985 teoksessaan *Writing Beyond the Ending* tunnetun väitteensä, että länsimainen kirjallinen kaanon ei tarjoa naiselle muita tarinan loppuja kuin avioliiton tai kuoleman. *Ensitreffeissä* osallistujien aktiivisuus hypoteettisten tarinamaailmojen ja tapahtumakulkujen rakentajina luo avoimen aikakäsityksen ja purkaa sitä ennaltamääräytyneisyyttä, johon toisaalta länsimainen avioliittojuoni, toisaalta formaatin ”epäluonnollisuus” tuntuvat heitä pakottavan. Siksi myös Marin ja Petrin romanssina täysin epäonnistunut tarina on kertomisen ja analyysin arvoinen.

Hypoteettisuus Marin ja Petrin *Ensitreffit alttarilla* -kertomuksessa

Suomen *Ensitreffien* neljännen kauden ensimmäisessä jaksossa parivalinnat suorittaneeseen ja tuotannon ajan pareja tukevaan asiantuntijatiimiin kuuluva teologian tohtori ja rakkaustutkija Jason Lepojärvi lausuu modaalisessa muodossa julki formaatin tavoitteleman mallitarinan, jossa sovittu avioliitto kohtaa länsimaisesta romanssipuheesta tutun ”heittäytymisen”:

Mä toivon et nää Petri ja Mari nyt molemmat uskaltais heittäytyä tähän eikä lähtis sillain liian ylivarovaisesti liikkeelle tunnustelemaan. Vaan nyt kun ymmärtäis et hei, sä oot mun aviomies ja mä oon sun vaimo, et vau, tutustutaan toisiimme ja lähetään tekeen asioita yhdessä. (EA K4J1, 20:13:18–20:13:42.)

Petri (40 v.) ja Mari (38 v.) esitellään hyvin urasuuntautuvina ja itsenäisinä; Lepojärven kommentissa kaikuukin ehkä jo pieni epäily sen suhteen, onko juuri tällä parilla tarvittavaa heittäytymiskykyä. Mari arvioi lähtötilannetta monologissaan kameralle samansuuntaisin varauksin:

Koko tää prosessihan on niinsanotusti hyppy tuntemattomaan että kun ei voi tietää yhtään et mitä siellä on vastassa ja sillä lailla tosi suuri riski. Mutta samalla koen sit myös että tässä ei oo mitään menetettävää, et ainoastaan

ehkä sitte niinku haluun ajatella sen postiivisen kautta. (EA K4J1, 20:39:18-20:39:40.)

Petrin alkuvaiheen kommenteissa rinnastuvat myös hyvin elävästi eri vaihtoehtoiset skenaariot ja Mortonin termein *sideshadowing* on vahvasti läsnä. Hän myös rakentaa hypoteettisia näkökulmia ensikohtamiseen ensisijaisesti tulevan puolisonsa kannalta:

Ehkä mä jännitän ja pelkään eniten sitä et miten hän suhtautuu minuun ehkä... toki toivon että minä olen semmonen mitä hän hakee, mut ehkä mä en olekaan, tai sitten toisin päin. (EA K4J1, 20:51:37-20:51:51.)

Tätä Petrin kommenttia seuraa suora leikkaus Marin monologiin kameralle, ja viimeistään tässä vaiheessa vastauksen luonteesta paljastuu, että näkymätön ja kuulumaton haastattelija on kysynyt molemmilta juuri ensikohtamiseen liittyviä toiveita ja pelkoja:

No sit kun meidän katseet kohtaa ensimmäisen kerran ni mä toivon että siinä katseessa on jotain kuitenkin sellasta tiettyä lämpöä tai sellasta tiimihenkä tai sitä että me ollaan yhdessä tässä jutussa mukana, että se lähtis siitä sit rullaamaan. (EA K4J1, 20:52:10-20:52:31.)

Ensitreffien tarinankerrontaa rakennetaan siten tarkoituksellisesti alusta alkaen vahvalle modaalisuudelle ja hypoteettisuudelle. Aktuaalisia tapahtumia arvioidaan jatkuvasti suhteessa odotettuun ja pelättyyn, kun alkujaksoissa ääneen lausutut mahdolliset maailmat ja aktivoidut mallitarinat toimivat myöhemmissä jaksoissa heijastuspintana kerronnalliselle arvioinnille. Mari onnistuu omassa kommentissaan hienosti sanallistamaan formaatin itsensä tuottaman ihanteellisen mallitarinan, joka yhdistää rohkean heittäytymisen ohjelmaformaattiin sitoutumiseen. Tämä formaatin mallitarina poikkeaa asiantuntijatiimin ja osallistujien kertomana juuri ensikohtamisen osalta. Siinä missä osallistujat korostavat ensikohtamisen tärkeyttä yhteyden muodostamisessa – myötäillen tässä kulttuurisesti edelleen vahvaa ”rakautta ensi silmäyksellä” -mallitarinaa – asiantuntijat, joille on tärkeää argumentoida oman ”tieteellisen” parinvalintametodin puolesta, korostavat usein kärsivällisyyden merkitystä, sillä tärkeimmät yhdistävät tekijät, joita heidän kokeelliset parinmuodostusmenetelmänsä ovat pyrkineet selvittämään, ilmenevät vasta syvemmissä tutustumisessa.

Tästä hypoteettisesta tiheydestä nousevat myös kohtalomaisuuden ja sattuman – tai länsimaisen kertomaperinteen termein determinismin ja vapaan tahdon – teemat, joita myös osallistujat tuovat esiin omassa kielenkäytössään. Petri kirjoittaa häitä edeltävässä kirjeessään Marille: ”Tammikuussa annoin kohtalolle vapaat kädet. En olisi ikinä uskonut mihin kohtaloni minut johdattaa. Se johdatti minut luoksesi.” (EA K4J1, 20:56:14-20:56:27) Kertomisen monikerroksisuudesta johtuen onkin aiheellista

pohdita kriittisesti, mikä lopulta on ”Marin ja Petrin tarina”. Toisen jakson häissä vihkijä väittää seremoniapuheessaan Marille ja Petrille, että ”[t]ästä hetkestä alkaa tarina jonka kirjoittajia olette te itse” (EA K4J2, 18:18:37–18:18:45). Tämä on aikamme löysälle tarinapuheelle ominainen heitto, jossa ”oman tarinan kirjoittaminen” yhdistyy uusliberalistiseen ”oman onnensa seppä” -mallitarinaan ja joka ei vastaa formaatin kompleksista kertomustodellisuutta. Marin ja Petrin tarina kirjoittuu niin vahvasti kertomuksen varjoja vasten, että kerrottavin tarina muodostuu lopulta juuri näistä toteutuneiden ja toteutumattomien mahdollisuuksien suhteista eikä niinkään yksinkertaisista toteutuneista tapahtumakuluista. Siten kerronnallisina toimijoina Marin ja Petrin kädet ovat samaan aikaan sekä sidotut että vapaat versioimaan ”kohtaloa”.

Kun kamera seuraa häiden tapahtumia ja pysäyttää pariskunnan osapuolet vuoron perään kommentoimaan tuntemuksiaan, leikkaukset tukevat jo hienoisesti orastavia ristiriitoja. Marin näytetään pitävän edelleen kiinni sekä ”rakkautta ensi silmäyksellä” -mallitarinasta että ihanteellisesta *Ensitreffit*-tarinan aloituksesta (”Koen sellaista kipinöintiä kuin olin toivonutkin” [EA K4J2, 18:34:33–18:34:36]; Siinä on ehkä jotain sellasta kipinää kuitenkin [...] yhteenkuuluvaisuutta kuitenkin, että meillä on tää sama alkumatka tässä kuitenkin takana” [EA K4J2, 18:56:26–18:56:45]). Merkittävä eroavaisuus ilmaistaan kohtalonomaisesti Petrin suulla: ”Mulla toi sali enemmänkin semmonen intohimo ... [...] sä et niinkään...?” (EA K4J2, 18:39:10–18:39:19) Petrin äärimmäisyyksiin asti viety terveellinen elämäntapa ja liikunnallisuus tulevat tuotantokauden edetessä selväksi, ja tuotantotiimi korostaa kaikin tavoin Marin erilaisuutta tässä suhteessa. Mari esitetään urbaanina joogaharrastajana, joka ei voi mitenkään käsittää miksi Petrin tuhansien eurojen arvoisen maastopyörä pitää raahata hänen pienen helsinkiläisasuntonsa eteiseen (EA K4J4, 21:18–21:19 ja 21:36). Tästä syntyy somekeskusteluissa #pyörägaten nimellä kulkeva kriisi. Maria kuvataan toistuvasti ratikassa ja Petriä pyörän selässä. Näin kerronta korostaa Marin alkuvaiheen odotusten (”me ollaan yhdessä tässä jutussa mukana”) välillä – pariskunta ei selvästikään kulje niin sanotusti ”samassa veneessä”.

Ensimmäinen rajuna esitetty kriisi eli #pilligate koetaan kuitenkin jo häämatkalla 3. jaksossa (AVA 19.9.2017), kun Petri kommentoi drinkkibaarissa pillillä juomisen olevan ”gay-hommaa”. Mari kommentoi kuvaustilanteessa lyhytsanaisesti: ”Anteeksi kuinka? En ymmärrä yhteyttä. Ehkä ei tarvitse selittää.” (EA K4J3, 21:24:36–21:24:51.) Häämatkan tunnelman jäähtyminen viittaa kuitenkin aiheesta käytyihin repivämpiin keskusteluihin kuvausryhmän poissaollessa. Petrin haastattelumonologiin ilmestyy uusi hypoteettinen ja selvästi *mahdollinen* tarinalinja, liiallisista eroavuuksista johtuva, edessäpäin uhkaavasti häämöttävä avioero. Petri lähestyy tätä mahdollista maailmaa huolestuneena mutta sarkastisesti:

Tosiaan niitä eroavuuksia löytyy varmaan lisääkin, ja tota, katsotaan onko siellä mitään sellasta, joka vois olla niin paha että olis niinku pysäyttävä tälle kaikelle, mutta tota sellasta ei nyt ole vielä löytynyt, mutta eihän sitä tiedä, kaivetaan lisää. (EA K4J3, 21:35:45–21:36:05.)

Häämatkan aikaisissa haastatteluissa ja keskusteluissa alkaa ilmetä, että paria ei erota ainoastaan suhtautuminen suvaitsevaisuuteen ja liikuntaan vaan myös rahan käyttöön ja lasten saamiseen. Häämatkapätkien taustalla soi U2-yhtyeen ”One”-kappale, joka alkaa: ”Is It Getting Better” (EA K4J3, 21:47:18–21:47:42), ja koska mitä ilmeisimmin tilanne ei ole muuttumassa parempaan suuntaan, voimme katsoa tämän niin kutsutun diegeettisen, tarinamaailman ulkoisen musiikin korostavan entisestään useiden toteutumattomien mutta mahdollisten asiantilojen vaikutusta sekä pariskunnan kokemuksessa että kerronnan dynamiikassa.

Kun asiantuntijatiimille alkaa valjeta Marin ja Petrin liiton huono ennuste, he alkavat turvautua toistuvasti *hypoteettiseen puheeseen*, jonka merkitystä Laura Karttunen korostaa teoriassaan kerronnallisen hypoteettisuuden, tunneintensiivisten kohtien ja kerronnallisen arvioinnin yhteydestä. Näin Jason Lepojärvi omaksuu ja imitoi kuvitellun, geneerisen pariskunnan puheasemia kommentoidessaan Marin ja Petrin tapausta 3. jaksossa:

Mä uskon et jokainen meidän pareista ja ihanista yksilöistä kyllä tulee kokemaan sellaisia tunteita tai ajatuksia että *hei toi ei välttämättä ookaan mulle*, mut niin meistä jokainen kaikissa parisuhteissa kokee. Et ei oo semmosta parisuhdetta jolloin ei tuu mieleen et *toi puoli ei kyl oo kauheen kiva*. (Kursiivit MM; EA K4J3, 21:52:18–21:52:37.)

Jaksossa 4. todistetaan jo ratkaisevaa kriisiä eli #kebabgate: terveysintoilija Petri ei syö Hernesaaren musiikkikeikan lomassa Marin kanssa iltapalaa katukioskista, koska on jo syönyt rahkan ja haluaa pitää tiukasti kiinni terveellisestä ruokavaliostaan ja -rytmistään. Kun Mari kysyy Petriltä ”Mikset sä voi ikinä joustaa” (EA K4J4, 21:41:16), hetkeä ennen artisti Ellinoora on kysynyt lavalla: ”Kuka teistä on rakastunut?” (EA K4J4, 21:37:18). Kebabgate ei ainoastaan tee selväksi pariskunnalle itselleen ja katsojille, että nyt ei yhteiselämä suju, vaan se on myös kertomuksen romanssivarjon kannalta painokas käänne: kaikki ainekset ”normaaliin” romanttiseen treffi-iltaan ja rakastumiseen ovat koossa, mutta mahdollisuus haaskataan vänkäämiseen iltapalan syömisestä. Jälleen Lepojärvi käsittelee tilannetta hypoteettisen puheen avulla: ”et se voi myös olla oppimiskokemus itselle: *ahaa, mä en tajunnukkaan että, et mä oon niin, niinku urautunu tähän juttuun, et onks tää nyt loppujen lopuks mulle niin tärkeetä – no ehkä ei*” (kursiivit MM; EA K4J5, 21:33:19–30).

Kun eron pitäisi olla jo selvä asia seitsemännessä jaksossa, psykologi Tony Dunderfelt lähtee vielä kerran rakentamaan vaihtoehtoista dialogia ja kompromissia Marin ja Petrin välille hypoteettisella puheella:

Jos sanois että *aa, nyt mä voisin katsoa tuota ihmistä uudella tavalla. Hän ei syö yhtä terveellisesti ku minä, mutta entäs sitten*. Tai että, että *voidaanko jotenkin yhdessä kehittyä kohti terveellistä ruokaa*. Ja sinä, Petri ei ole suvaitsevainen sun mielestä, mutta *aa kiinnostavaa, voisinko auttaa Petriä näke-*

mään uusia asioita? Voisiko Petri Marin avulla nähdä tietyt arvoasiat uudella tavalla? (Kursiivit MM; EA K4J7, 21:41:23–21:41:57.)

Kuten Karttunen toteaa, hypoteettisella puheella, jota juuri tyypillisesti merkitään Lepojärven ja Dunderfeltin tavoin subjektiiviseen kokemukseen viittaavilla huudahduksilla kuten *aa, ahaa, no, hei, kyl*, voi olla monta funktiota kertomuksessa. Lähtökohtaisesti se on kuitenkin *skemaattista* eli yleistävää ja ylimalkaista, ja sen tarkoituksena on yleensä esittää *valikoitu näyte* joko omasta, jonkun toisen yksilön tai usein myös kollektiivin tavasta sekä ajatella että sanallistaa asioita. (Karttunen 2015, 54–107.) Lepojärven ja Dunderfeltin käytöissä tämä kerrontatekniikka viestii tarpeesta käsitellä rankkaa poikkeamaa toivotuista mallitarinoista; he hakevat sanoja Marin ja Petrin puolesta ja esittämällä ne skemaattisesti pyrkivät luomaan uutta yleistettävää mallitarinaa, jossa näinkin ilmeinen konfliktiherkkyys vielä mahtuisi onnistuneen avioliitto- tai romanssikertomuksen sisään.

Viidennessä jaksossa (EA K4J5 21:34–21:35) tilanne eskaloituu yhteisasumisen vaikeuksien myötä siihen pisteeseen, että Petri muuttaa takaisin omaan kotiinsa. Tästä alkaa sarjan historiassa poikkeuksellinen ajanjakso, kun yksi tuotantokauden kolmesta pariskunnasta lopettaa avioliiton yrittämisen kuin seinään, mutta tv-tuotannon kanssa tehty sopimus sitoo heitä haastatteluihin ja kuvattavana olemiseen loppuun saakka. Seurauksena on todellinen kerronnallinen tyhjiö, romanssin puhdas negaatio, jossa ei ole jäljellä enää kuin toteutumattomaksi tuomittuja hypoteettisia maailmoja. Marin ja Petrin tarina muuttuu siis kokonaisuudessaan *epäkerrotuksi*. Kahdeksannessa jaksossa Marin ystävä esimerkiksi tokaisee kylpylämatkan ravintolailallisella: ”Mieti, sun pitäs nyt olla täällä sun aviomiehen kanssa”, johon Mari vastaa: ”No sanos muuta. Niin, kuvittele, miten kaikki vois olla toisin” (EA K4J8, 21:50:40–21:50:50). Kertomuksen aika perinteisessä mielessä pysähtyy, ja vain kertomuksen varjot jatkavat elämäänsä; Maria ja Petriä kuvataan erikseen puimassa tapahtunutta ja satunnaisesti yhdessä ”ystävinä” minigolfissa tai Linnanmäellä (EA K4J6), ja tuotantotiimi saa taistella saadakseen kokoon mitään kerrottavaa.

Kuudennessa jaksossa Mari peilaa toteutunutta tapahtumakulkua alkuperäiseen mallitarinaan eli hypoteettiseen ”luonnolliseen” romanssiin tv-tuotannon ulkopuolella:

Mä luulen että kaikki alko ihan väärin ylipäätään. Niinku. Me puhuttiin ehkä vähän liian suoraan heti alusta kaikista asioista ja sit kummankin ehkä negatiivisia piirteitä tuli esille sillai niinku ennätysvauhdilla *mikä ei välttämättä normaalisti ois tapahtunut*.

Oonhan mä tietysti ajatellut tätä asiaa moneltakin kantilta, ja niinku pohtinut että *oisko asia- tai voisko asiat olla toisin niinku jos tää koko juttu olis lähenty käyntiin vähän eri tavalla*. (Kursiivit MM; EA K4J6, 21:34:11–21:35:02.)

Seuraavassa jaksossa tuotantotiimi laittaa Petrin sanallistamaan täysin epätodennäköisiäkin tapahtumakulkuja, jotta hypoteettisuus kannatteli tyhjiöön pudonnutta kerrontatilannetta:

Ainakaan tällä hetkellä en, en usko et meistä tulis mitään muuta kuin ystäviä, mutta eihän sitä koskaan tiedä, sehän voi toki olla, että, et et, hyvän ystävyyden jälkeen niin huomaakin toisesta sellaisia piirteitä mitä ei aiemmin huomannukaan. (EA K4J7, 21:08:03–21:08:18.)

Tämän tyyppisen väkinäisen mahdollisuuksien kuvittelun ei ehkä enää voi ajatella olevan vapauttavaa mortonilaista *sideshadowingia*, vaan katsoja alkaa jo toivoa, että Mari ja Petri pääsisivät vapaaksi *Ensitreffit*-formaatin kerronnallisesta determinismistä. Mari kitettyttä tilanteen hyvin eikä selvästikään taivu tuotantotiimin yrityksiin saada hänet vielä kerran kuvittelemaan vaihtoehtoja olemassaolevalle tilanteelle: ”Asiat on nyt miten ne on ja ei ne siitä niinku paremmaks muutu Petrin kanssa tai siinä niinku suhteessa Petriin” (EA K4J7, 21:38:00–21:38:10). Eropäätöstä käsittelevässä parihaastattelussa he tekevät yhdessä viimeisen myönnytyksen formaatille, taipuen tuotannon paineessa visioimaan kaiken taustalle jotakin teleologiaa tai suorastaan kohtaloa.

Mari: Kai nyt asiat tapahtuu niinku for a reason, että asioilla on niinku joku juttu taustalla että ehkäpä tästäkin on sitten joku semmonen positiivinen [Petri: kyllä kyllä, kyllä mä luulen] aspekti.

Petri: Kyllä kyllä, tällä on pitkässä juoksussa joku merkitys kummiskin.” (EA K4J7, 21:10:46–21:11:03.)

Marin ja Petrin kyky refleктоivaan hypoteettiseen puheeseen avaa heille myös lopulta vapauden horisontin jonnekin mallitarinoiden ja tv-formaattien tuolle puolen. Heidän ansiostaan kertomus säilyy kerrottavana ja anti-romanssin aikakäsitys avoimena, vaikka mallitarinat on ajettu kukin vuorollaan umpikujaan.

Lopuksi: julma kertomusoptimismi

Useimmissa tapauksissa *Ensitreffit*-formaatti tarjoaakin yleisölle uudenlaisen romanssimallitarinan sijasta mallitarinan avioerolle (vrt. Riessman 1990). Osallistujien puheet pettymyksestä nivoutuvat lähes poikkeuksetta hypoteettisuuteen – mitä olisi voinut olla, mutta ei ollut. Petrin sanoin: ”Päällimmäinen tunne on edelleen kyllä vähän sellanen pettynyt, osittain vähän masentunutkin ja ärtynytkin tilanteesta, et et, ei tää nyt ihan menny niin kuin piti” (EA K4J7, 21:37:50–21:38:00). *Ensitreffit*-formaatin sisällä pettymys mukailee epäilemättä niitä tunteita, joita minkä tahansa eron koh-

dalla voisi syntyä. Formaatin pettäminen ja siitä seuraava *heikon kerronnallisuuden* (ks. Tammi 2009) ja hypoteettisen tiheyden välinen dynamiikka kytkevät osallistujien parisuhdeprojektit kuitenkin aikamme tarinatalouteen, joka korostaa yksilön selviytymiskertomusten välinearvoa (Mäkelä et al. 2021). Sosioekonomisten ja kulttuuristen parisuhdetekijöiden häivyttäminen ja parisuhteen esittäminen kahden ”optimaalisen” yksilön seikkailukertomuksena (tässä toimii paremmin englanninkielinen termi *quest*) ilmentää uusliberaalia etiikkaa ja estetiikkaa (Redden 2017), jota voi tässä yhteydessä ymmärtää parhaiten Lauren Berlantin (2011) ”julman optimismin” käsitteen avulla.

Julma optimismi kuvaa myöhäiskapitalistisen subjektin ahdinkoa ”hyvän elämän” mallitarinoiden ja niiden saavuttamattomuuden välillä. Elämä tuntuu tekevän meille jatkuvasti ”lupauksia”, joita se ei voikaan täyttää. Berlantin teoriassa ”hyvä elämä” näyttäytyy ikään kuin kirjallisina lajityypeinä – kuten romanssina tai avioliittojuonena – jotka tarjoutuvat elämän skripteiksi ja houkuttelevat meidät näkemään itsemme, Marin ja Petrin vihkiseremoniaa lainatakseni, ”oman tarinamme kirjoittajina”. Peli muuttuu julmaksi, kun jatkamme takertumista saavuttamattomiin hyvän elämän malleihin, jotka siis lopulta estävät meitä elämästä hyvää elämää. Berlant analysoi erityisesti affektiivisesti latautunutta nykyhetkeä ”tilanteena” ja ”tapahumana”, jossa yksilö kokee olevansa umpikujassa suhteessa siihen genreen, jonka on valinnut ohjenuorakseen. Tämän tilanteen kuvauksia Berlant hakee esimerkiksi elokuvataiteesta ja nimittää genreä *tilannetragediaksi*, tragedian ja tilannekomedian liitoksi (Berlant 2011, 176–177).

Berlantin teoria voi olla vaikeaselkoinen mannermaisen filosofian argumentaatiotapaan harjaantumattomalle lukijalle; sitäkin hätkähdyttävämpää on, miten kirkkaasti Marin ja Petrin tv-viihteellinen tarina kuvittaa julman optimismin teoriaa. #pilligate, #pyörägate ja #kebabgate ovat hashtagiksi tulleita julman optimismin tuottamia umpikujia (*impasse*), ”hetkiä elämässä ilman kerronnallista genreä” (Berlant 2011, 199). Katsojan kannalta nämä tilanteet ovat niitä, jolloin avioliitto- ja romanssijuoni tuntuvat voimakkaimmin pakenevan Marin ja Petrin ulottuvilta. Vahva hypoteettisuus luo Marin ja Petrin tarinaan – ja koko *Ensitreffit*-formaattiin – kuitenkin elämän jatkumisen kannalta välttämätöntä optimismia, joka ei ole normatiivista (vrt. mt. 49) – kuten Mari toteaa aiemmassa sitaatissa: ”asiat on nyt miten ne on ja ei ne siitä niinku paremmaks muutu”. Paremminkin hypoteettisen kerronnan ja puheen luoma avoimuuden ja vapauden tematiikka tasapainottaa mallitarinoiden determinismiä. Samalla hypoteettisuus ammentaa juuri siitä ”lupausten rykelmästä” (mt. 23), joka on julman optimismin syy ja seuraus.

Psykologi Tony Dunderfeltin kommentti Marista ja Petristä heijastelee, joskin hie-man kliseisin sanankääntein, tätä kaksijakoista kertomusdynamiikkaa:

Unelmoinnissahan ei ole mitään vikaa sinänsä [...] Ongelma on se että jos pitää kiinni näistä mielikuvista ja ajattelee että kaikki on katastroofia jos ne ei toteudu sellaisenaan. Tietynlainen avoimuus siitä että mitä elämä tuo vastaan. (EA K4J9, 21:02:40–21:03:08.)

Mari ja Petri osaavat yhdistää julman optimismin aiheuttaman umpikujan ja hypoteettisuuden ristipaineen luovemmin kuin Dunderfelt, huumorin avulla:

Dunderfelt: Ja me aina sitten tässä lopussa kysymme, että miten matka jatkuu. Ja nyt pienellä jännityksellä että pystyttekö yllättämään meidät vielä.

Petri: Niin olishan se ollu, kävi mielessä tossa, että pitäskö olla että kyllä ehdottomasti halutaan jatkaa...

Mari: Niin, eri suuntiin! [Naurua.] (EA K4J10, 21:12:30–21:12:52.)

Romanssi-realityjen tutkimuksessa painottuu tyypillisesti kriittinen näkökulma ”aidon tunteen” ja kaupallisuuden väliseen konfliktiin. *Ensitreffit alttarilla* -formaattia on toistuvasti kritisoitu niin mediassa kuin tutkimuksessakin sensaatiohakuisuudesta osallistujien romanttisten odotusten kustannuksella. Asiantuntijatyö ja paris kuntien terapointi on nähty opportunistisena ”rakkauspesuna”, jossa lupauksella ikuisesta onnesta perustellaan epäeettinen voitontavoittelu. (Tuomi 2023.) Ylipäätään tositelevision on yksilön kilvoittelua korostavana kerronta- ja tuotantotapana nähty kritiikittömästi tukevan uusliberalistista eetosta (Redden 2017). Kapitalismin tuottamien psykologisten ja yhteiskunnallisten paineiden kanssa täytyy kuitenkin opetella elämään myös kapitalismin tarjoamien välineiden avulla, systeemin sisältä käsin (vrt. Chiapello & Boltanski 2005). *Ensitreffit alttarilla* -sarjan itsetietoinen ja aktiivinen suhde romanssin ja avioliiton mallitarinoihin sekä hypoteettisella kerronnalla ja puheella rakennettu romanssin varjo tekevät meille julman optimismin näkyväksi ja tarjoavat välineitä sen käsittelyyn – elämämme seuraavan #gaten varalle.

Kirjallisuus

Kohdeaineisto

Ensitreffit alttarilla 4. kauden jaksot ja esitykset, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti:

EA K4J1 AVA 2. esitys 6.9.2017 klo 20:03:39–20:59:12

EA K4J2 AVA 3. esitys 16.9.2017 klo 18:00:52–18:59:33

EA K4J3 AVA 1. esitys 19.9.2017 klo 21:00:49–21:59:33

EA K4J4 AVA 1. esitys 26.9.2017 klo 21:01:19–21:59:33

EA K4J5 AVA 1. esitys 3.10.2017 klo 21:00:42–21:59:21

EA K4J6 AVA 1. esitys 10.10.2017 klo 21:00:46–21:59:18

EA K4J7 AVA 1. esitys 17.10.2017 klo 21:00:51–21:59:34

EA K4J8 AVA 1. esitys 24.10.2017 klo 21:00:48–21:59:18

EA K4J9 AVA 1. esitys 31.10.2017 klo 21:00:45–21:59:07

EA K4J10 AVA 1. esitys 7.11.2024 klo 21:01:15–21:59:12

Tutkimuslähteet

Abbott, H. Porter 2008. *The Cambridge Companion to Narrative. 2nd Edition*. Cambridge: Cambridge University Press.

Andrejevic, Mark 2008. Watching Television Without Pity. The Productivity of Online Fans. *Television & New Media* 9(1), 24–46. <https://doi.org/10.1177/1527476407307241>

Aslama, Minna & Mervi Pantti 2006. Talking Alone. Reality TV, Emotions and Authenticity. *European Journal of Cultural Studies* 9(2), 167–184. <https://doi.org/10.1177/1367549406063162>

Bartlett, Alison, Kyra Clarke & Rob Cover 2019. *Flirting in the Era of #MeToo: Negotiating Intimacy*. Cham: Palgrave Macmillan.

Berlant, Lauren 2011. *Cruel Optimism*. Durham, NC: Duke University Press.

Chiapello, Eve & Luc Boltanski 2005. *The New Spirit of Capitalism*. [*Le nouvel esprit du capitalisme* 1999.] Transl. Gregory Elliott. New York: Verso.

Dannenberg, Hilary P. 2008. *Coincidence and Counterfactuality: Plotting Time and Space in Narrative Fiction*. Lincoln & London: University of Nebraska Press.

DuPlessis, Rachel Blau 1985. *Writing Beyond the Ending. Narrative Strategies of Twentieth-century Women Writers*. Bloomington: Indiana University Press.

Karttunen, Laura 2015. *The Hypothetical in Literature. Emotion and Emplotment*. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Omakustanne.

Katainen, Anu 2020. Ensitreffit alttarilla sosiologin silmin: Mikä tekee ihmisistä yhteensopivia? *Ilmiö* 1.9.2020. <https://ilmiomedia.fi/artikkelit/ensitreffit-alttarilla-sosiologien-silmin-mika-tekee-ihmisista-yhteensopivia/>

Kinnunen, Aarne 1978. Kertomuksen teoria. 1 - *Parnasso* 7/1978, 432–441.

Labov, William & Joshua Waletzky 1967: Narrative Analysis: Oral Versions of Personal Experience. Teoksessa *Essays on the Verbal and Visual Arts*. Toim. June Helm. Seattle: University of Washington Press, 12–44.

- Lambrou, Marina 2019. *Disnarration and the Unmentioned in Fact and Fiction*. London: Palgrave Macmillan.
- McKenzie, Lara & Laura Dales 2017. Choosing Love? Tensions and Transformations of Modern Marriage in Married at First Sight. *Continuum: Journal of Media and Cultural Studies* 31(6), 857–867. <https://doi.org/10.1080/10304312.2017.1334873>
- Morson, Gary Saul 1994. *Narrative and Freedom. The Shadows of Time*. New Haven & London: Yale University Press.
- Mäkelä, Maria 2015. Mind as World in the Reality Game Show Survivor. Teoksessa *Narrative Theory, Literature, and New Media: Narrative Minds and Virtual Worlds*. Toim. Mari Hatavara, Matti Hyvärinen, Maria Mäkelä & Frans Mäyrä. Oxford & New York: Routledge, 240–255.
- Mäkelä, Maria & Laura Karttunen 2020. Kokemuksellisuus, mallitarinat ja eksemplaarisuus tarinallisen yksilöjournalismin valtakaudella. Teoksessa *Kertomuksen keinoin. Tarinallisuus mediassa ja tietokirjallisuudessa*. Toim. Mikko T. Virtanen, Pirjo Hiidenmaa & Jyrki Nummi. Helsinki: Gaudeamus, 273–306.
- Mäkelä, Maria, Samuli Björninen, Laura Karttunen, Matias Nurminen, Juha Raipola & Tytti Rantanen 2021. Dangers of Narrative. A Critical Approach to Narratives of Personal Experience in Contemporary Story Economy. *Narrative* 29(2), 139–159. <https://doi.org/10.1353/nar.2021.0009>
- Riessman, Katherine Kohler 1990. *Divorce Talk. Women and Men Make Sense of Personal Relationships*. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.
- Redden, Guy 2017. Is Reality TV Neoliberal? *Television & New Media* 19(5), 1–16. <https://doi.org/10.1177/1527476417728377>
- Ryan, Marie-Laure 1991. *Possible Worlds, Artificial Intelligence, and Narrative Theory*. Bloomington & Indiana: Indiana University Press.
- Utula, Katri 2017. Kommentti: Ensitreffit alttarilla -ohjelman Mari ja Petri tuovat toisistaan esiin vain huonoja puolia. *Ilta-Sanomat* 26.9.2017. <https://www.is.fi/viihde/art-2000005383683.html>
- Tammi, Pekka 2009. Kertomusta vastaan (“Ikävä tarina”). Teoksessa *Näkökulmia kertomuksen tutkimukseen*. Toim. Samuli Hägg, Markku Lehtimäki & Liisa Steinby. Helsinki: SKS, 140–166.
- Tuomi, Pauliina 2023. Kaikki on sallittua TV-rakkaudessa? Rakkausrealityt nykytelevisiossa. *Lähikuva* 2023(2), 73–88. <https://doi.org/10.23994/lk.136797>
- Wood, Helen & Beverley Skeggs 2011. *Reality Television and Class*. London: Palgrave.